

ก้าวต่อไปของจีน ภายใต้การนำสมัยที่ ๓ ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง

โดย พลเรือเอก ไพโรจน์ แก่นสาร

ก้าวต่อไปของจีน ภายใต้การนำสมัยที่ ๓ ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง

การเป็นผู้นำประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน นับตั้งแต่การก่อตั้งเป็นทางการในชื่อปัจจุบันนี้ ตั้งเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๙ โดยมีท่านประธาน เหมา เจ๋อตง เป็นผู้นำคนแรกติดต้ามมาด้วย ท่านประธานตั้ง เสี่ยวผิง ทั้งสองยุคนี้ยังมีได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งผู้เป็นประมุขของประเทศ แต่มีการเลือกสรรผู้นำคนต่อไปไว้เป็นการล่วงหน้าโดยสมัชชาคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีการประชุมใหญ่กันทุก ๕ ปี เริ่มมีกฎกติกาชัดเจนในยุคของประธานาธิบดี เจียง เจ๋อหมิน และ หู จิ่นเทา ผู้นำคนต่อมาหลังจากการพ้นวาระของเต็ง เสี่ยวผิง โดยกำหนดให้ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินสองวาระคราวละ ๕ ปี

<https://pl-pl.facebook.com/histofun2/photos>

เมื่อมาถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งมีประธานาธิบดี สี จิ้นผิง เป็นผู้นำมาแล้ว เกือบครบสองสมัย ได้มีการแก้ไขกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ในหลักการที่สำคัญมาก คือ เปิดช่องให้ผู้นำประเทศสามารถดำรงตำแหน่งเกินสองสมัยได้ นับว่าเป็นการเห็นพ้องต้องกันของผู้นำทั้งสองคนก่อนหน้านั้นและเสียงส่วนมาก ในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารประเทศ เหตุผลหลักเท่าที่พอประมวลได้ก็คือ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำคนปัจจุบันมี ผลงานมากมายในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ และการปราบคอร์รัปชัน ได้นำพาจีนให้มีความยิ่งใหญ่เป็นมหาอำนาจทัดเทียมกับสหรัฐอเมริกา ในอนาคตอันใกล้ เพราะท่านได้วางแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญไว้หลายเรื่อง มีการกำหนดหัวเวลาดำเนินงานชัดเจน ซึ่งจะนำเสนอสาระที่นำรู้ต่อไป เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในอนาคต เป็นไปตาม กรอบความคิดที่ผู้นำท่านนี้ และพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เป็นองค์กรหลัก ในการบริหารประเทศได้กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

จนถึงปัจจุบัน นับตั้งแต่การตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นต้นมา จีนมีผู้นำประเทศทั้งหมด ๕ ท่าน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งของแต่ละท่าน โดยสรุป ดังนี้

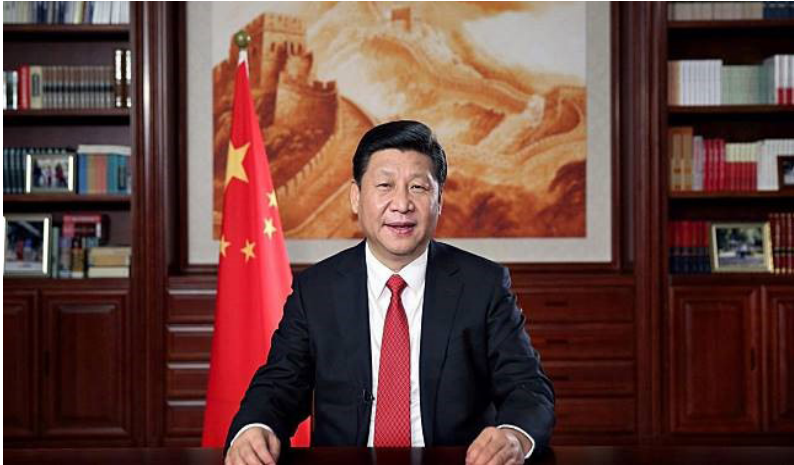
- ประธาน เหมา เจ๋อตุง เริ่มเป็นผู้นำประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๔๙ จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต เมื่อ ๙ กันยายน ค.ศ.๑๙๗๖

- ประธาน เต็ง เสี่ยวผิง รับช่วงต่อจนถึงปี ค.ศ.๑๙๘๓ ยังมีชีวิตอยู่ และมีส่วนเลือกผู้นำคนต่อมาโดยกำหนดให้ดำรงตำแหน่งได้สองวาระ คราวละ ๕ ปี

- ประธานาธิบดี เจียง เจ๋อหมิน ดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศระหว่าง ปี ค.ศ.๑๙๘๓ - ๒๐๐๓ และประธานาธิบดี หู จิ่นเทา รับหน้าที่ต่อมาจนถึง ปี ค.ศ.๒๐๑๓

จากนั้นจึงเป็นวาระของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ซึ่งจะครบสมัยที่สอง ในเดือนมีนาคม ค.ศ.๒๐๒๓ โดยได้มีการแก้ไขกฎข้อบังคับให้สามารถดำรง

ตำแหน่งผู้นำประเทศต่อไปได้อีก และได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่สมัชชา
คอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๒๐ เมื่อราวกลางเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ให้ท่านเป็น
ประธานาธิบดีต่อไปเป็นสมัยที่ ๓ ดังที่ได้กล่าวแล้วในช่วงต้น

<https://today.line.me/th/v2/article/Z66e1>

ปรัชญาความคิดที่มีอิทธิพลต่อ สี จิ้นผิง ว่าด้วยการเป็นผู้นำ

สี จิ้นผิง เป็นผู้ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดของผู้นำคนสำคัญ
ในอดีตเป็นจำนวนมาก วิเคราะห์ที่เบื้องหลังความสำเร็จและล้มเหลวของแต่ละท่าน
นำมาประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่ผู้นำประเทศของตนเอง ผู้ที่มีอิทธิพลต่อ
ความคิดมีอยู่หลายคนที่น่าจะสำคัญมากมีดังนี้

คาร์ล มาร์กซ์ กล่าวว่า “นักเล่นไวโอลินคนเดียว สามารถควบคุม
ด้วยตนเอง แต่เล่นดนตรีเป็นคณะ ต้องควบคุมด้วยวาทยากร”

ฟรีดริช เอ็งเงิลส์ ถือว่า “หากไม่มีบาร์มีและอำนาจการกระทำ
ร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวย่อมเกิดขึ้นไม่ได้”

วลาดิมีร์ เลนิน กล่าวว่า “ชนชั้นใด หากไม่มีผู้นำที่มีความ

สามารถในการจัดตั้งทางการเมืองและมีความคิดก้าวหน้าย่อมไม่สามารถบรรลุอำนาจเหนือการปกครองได้”

เหมา เจ๋อตุง กล่าวว่า “การนำแบบรวมศูนย์ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด จำเป็นต้องสร้างผู้นำที่มีอำนาจเป็นแกนกลาง ต้องต่อต้านหลักการหนึ่งประเทศสามอำนาจ”

เติ้ง เสี่ยวผิง เน้นย้ำว่า “กลุ่มผู้นำใด ๆ ต้องมีแกนหลัก การไม่มีผู้นำเป็นแกนกลางย่อมฟังได้ยาก พรรคต้องมีแกนกลาง ศูนย์กลางพรรคจึงมีอำนาจ และพรรคจึงมีพลังการรักษาอำนาจและการนำแบบรวมศูนย์ของคณะกรรมการกลางพรรค คือ การเรียนรู้ลัทธิมาร์กซิสต์ที่สุกงอมเป็นหลักการสำคัญในการสร้างพรรคให้ยิ่งใหญ่”

จากแนวความคิดของผู้ที่มีอิทธิพลต่อ สี จิ้นผิง เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความสอดคล้องกันในเรื่องการใช้**อำนาจแบบรวมศูนย์** ซึ่งตัวท่านเองก็น่าจะมีหลักคิดทำนองเดียวกันเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว แนวทางการบริหารประเทศที่ผ่านมาเป็นเครื่องยืนยันความจริงในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงยิ่งเป็นการตอกย้ำ ให้ตัวท่านเองและพรรคคอมมิวนิสต์จีนมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติต่อไป โดยพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเท่าที่จำเป็นให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะหน้าและยุคสมัยที่มีความไม่แน่นอนสูงกว่าแต่ก่อน

สี จิ้นผิง กับผลงานในอดีต

มีผู้รู้สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า ท่านเน้นสามเรื่องที่เราเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วน ได้แก่ **การจับเสือ การตีแมลงวัน และการล่าจิ้งจอก**

ซึ่งล้วนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามผู้ทุจริตคิดมิชอบนั่นเอง อันเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกิดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน ผู้นำท่านนี้สรุปเป็นหลักปฏิบัติไว้อย่างกะทัดรัดชัดเจนว่า **ต้องทำให้ไม่กล้าทุจริต ต้องไม่สามารถทุจริต และต้องไม่กล้าคิดที่จะทุจริต** และท่านก็ทำอย่างจริงจังจนได้ผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

สี จิ้นผิง กล่าวอย่างหนักแน่นว่า “ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับภารกิจ ยอมขัดใจคนนับพัน แต่ไม่ไห้คนพันสี่ร้อยล้านคนผิดหวัง” ถือเป็น การเปิดศักราชการต่อสู้กับเรื่องทุจริตอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์จีน

เติ่ง เสี่ยวผิง เป็นผู้นำจีนที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เป็นผู้เปิดรับหลักทุนนิยม และการค้าเสรีเข้าไปผสมผสานกับระบบสังคมนิยม ที่เป็นพื้นฐานดั้งเดิมในการบริหารประเทศมาอย่างยาวนาน การเข้าเป็น สมาชิกขององค์การการค้าโลก หรือ WTO (World Trade Organization) คือ จุดเปลี่ยนที่ชัดเจน ช่วยทำให้จีนกลายเป็นทั้งแหล่งผลิตสินค้าและตลาด ที่ใหญ่ที่สุดในโลกทุกวันนี้ มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองรองจาก สหรัฐอเมริกา โดยมีแนวโน้มว่าจะแซงขึ้นหน้าได้ในอนาคตอันใกล้

สี จิ้นผิง ได้สานต่อยุทธวิธีในการบริหารประเทศที่ เติ่ง เสี่ยวผิง วางไว้และใช้ได้ผลมาแล้ว คือ การสำรวจด้วยความสุขุม ตั้งหลักให้มั่นคง เตรียมพร้อมเพื่อตอบโต้ ชุมเจียบรโอกาส ไม่นำหน้าเด็ดขาด และแสดง บทบาทเมื่อจำเป็น ประเทศจีนภายใต้การนำของเขาจะแสดงบทบาทต่อ สากลมากยิ่งขึ้น

สี จิ้นผิง กับการสถาปนาอำนาจการนำในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในปี ค.ศ.๒๐๑๘ เขาได้นำเสนอหลักการ “สองคัมภีร์” ได้แก่

๑. หลักการคัมภีร์องรักษา สี จิ้นผิง เป็นแกนกลางของคณะกรรมการกลางและเป็นแกนกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน
๒. หลักการคัมภีร์องรักษาอำนาจสูงสุดและการนำแบบรวมศูนย์ ของคณะกรรมการกลางพรรคฯ ทั้งนี้ ข้อเสนอดังกล่าวได้มีการแก้ไขลงในธรรมนูญพรรคฯ แล้ว

ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ ๒๐ เมื่อเดือน ตุลาคม ค.ศ.๒๐๒๒ ได้มีการประกาศย้ำหลักการ “สองยืนยัน” ดังนี้

๑. ยืนยันสถานภาพของสี จิ้นผิง เป็นแกนกลางของคณะกรรมการกลาง และเป็นแกนกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

๒. ยืนยันการชี้นำพรรคด้วย “ความคิด สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนยุคใหม่”

“สองยืนยัน” ไม่เพียงแต่เป็นรหัสไขสู่ชัยชนะสำหรับการสร้างความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ในยุคใหม่ แต่เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการเอาชนะความยากลำบากและอุปสรรคทุกประเภท นับเป็นเงื่อนไขอันดับแรกสำหรับการพัฒนาสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนยุคใหม่

ประเด็นหลักของการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ ๒๐

เป็นการประกาศทางการเมืองว่า พรรคคอมมิวนิสต์จีนและประเทศจีนภายใต้ระบบสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนยุคใหม่ได้ชี้นำชาติจีนจากการลุกยืนขึ้นสู่ความร่ำรวยขึ้น และมุ่งสู่ความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เป็นเส้นทางเดินใหม่เพื่อสร้างประเทศจีนให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่อย่างรอบด้าน มุ่งสู่เป้าหมายครบรอบร้อยปีที่สอง เพื่อบรรลุการฟื้นฟูชาติจีนที่ยิ่งใหญ่ตามความฝันของจีน

สามเรื่องแห่งความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่

ในราวสี่สิบปีเศษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประธาน เต็ง เสี่ยวผิง ขึ้นเป็นผู้นำประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีนโยบายสี่ทันสมัยเป็นกรอบและแนวทางสำคัญ ได้แก่ ความทันสมัยด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม การป้องกันประเทศ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้จีนประสบความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่อย่างน้อยในสามเรื่อง ได้แก่ ความสำเร็จตามเป้าหมายเมื่อเข้าสู่วันครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ตั้งในปี ค.ศ. ๑๙๒๑) เพื่อการปลดปล่อยประเทศจีนจากระบบทุนนิยมสู่ระบบสังคมนิยมตามลัทธิมาร์กเลนิน เป้าหมาย คือ ประชาชนมั่งคั่งด้วยกัน ซึ่งถือว่าจีนทำเรื่องนี้ได้ผลแล้วอย่างน่าพอใจมาก ประการที่สอง คือ การสร้างสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนได้ก้าวหน้าสู่ยุคใหม่ และประการสุดท้าย

คือ การพิชิตความยากจนและสร้างสังคมที่ประชาชนอยู่ในฐานะพออยู่พอกินอย่างทั่วถึง ซึ่งเงินก็ประสบความสำเร็จทั้งสองเรื่องหลังนี้ด้วยดีเช่นกัน

พันธกิจที่สี่ เงินผิง และพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือ “การพัฒนาด้วยคุณภาพสูง” เป็นกลไกหลักในการสร้างประเทศสังคมนิยมสมัยใหม่อย่างรอบด้าน รวมทั้งการบริหารและฟื้นฟูประเทศชาติ

หกแนวทางสู่สังคมนิยมที่รุ่งเรืองยุคใหม่

ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ ๒๐ ได้ชี้แนะหกแนวทางที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์ต้องนำพาประเทศจีนสู่สังคมนิยมที่รุ่งเรืองยุคใหม่สรุปได้ดังนี้

๑. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะซู่จงอะไร
๒. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะเดินเส้นทางไหน
๓. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องมีจิตสำนึกด้านอุดมการณ์แบบใด
๔. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องบรรลุมรรคาใด
๕. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องแบกรับภาระทางประวัติศาสตร์

ในลักษณะใด

๖. ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องต่อสู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายใด
- จากหกแนวทางดังกล่าว พอนำมาขยายความได้โดยสังเขปดังต่อไปนี้

สังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีน คือ ชงชี้้นำกำหนดทิศทาง การต่อสู้เส้นทางที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์ควรเลือกเดินต่อไป คือ เส้นทางไปสู่การฟื้นฟูความยิ่งใหญ่ของชนชาติจีน ซึ่งเคยรุ่งเรืองอย่างยาวนานในอดีตนับพันปีก่อน เส้นทางพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งยิ่งใหญ่ และเส้นทางใหม่ที่จะทดสอบความสามารถของพรรคฯ

สำหรับจิตสำนึกด้านอุดมการณ์ที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องมีนั้น คือ ความมั่นใจในตนเองและพัฒนาตนเอง ยืนหยัดความถูกต้องและสร้างสรรค์ มุ่งมั่นและบากบั่นก้าวรุดหน้าด้วยความกล้าหาญ มีจิตวิญญาณ ในการสร้างพรรคใหญ่ที่นับว่าสำคัญยิ่งก็คือต้องมีความเชื่อมั่นในเส้นทาง **เชื่อมั่นในทฤษฎี เชื่อมั่นในระบบ และเชื่อมั่นในวัฒนธรรม**

ในเรื่องภารกิจที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องมารู้ให้ได้นั้น ได้แก่ ความสามัคคีและนำพาประชาชน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ร่วมกันสร้างประเทศ จีนให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่ที่เข้มแข็งในทุกด้าน การพัฒนาอย่างมีคุณภาพสูง ถือเป็นภารกิจหลักในการสร้างประเทศจีนให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่อย่าง รอบด้าน

สำหรับภาระทางประวัติศาสตร์ที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้อง ร่วมกันแบกรับ คือ การต่อสู้เพื่อให้ประเทศจีนบรรลุเป้าหมายสังคมนิยม สมัยใหม่ และผลักดันให้จีนฟื้นฟูความยิ่งใหญ่อีกครั้ง

ส่วนแนวทางสุดท้าย เป้าหมายที่ชาวพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้อง ต่อสู้ให้บรรลุนั้น กำหนดช่วงเวลาไว้ระหว่างปี ค.ศ.๒๐๒๐ ถึง ๒๐๓๕ จีนต้องบรรลุเงื่อนไขพื้นฐานของสังคมนิยมสมัยใหม่จากปี ๒๐๓๕ ถึงกลาง ศตวรรษนี้ จีนต้องเป็นประเทศสังคมนิยมสมัยใหม่ที่ยิ่งใหญ่ เจริญรุ่งเรือง เข้มแข็ง เป็นประชาธิปไตย มีวัฒนธรรมที่ก้าวหน้ามีความสมานฉันท์และสวยงาม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คงพอทิศทางที่จีนจะก้าวต่อไปอย่างชัดเจน ในสมัยที่ ๓ ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ซึ่งจะเริ่มนับหนึ่งใหม่ในเดือนมีนาคม ค.ศ.๒๐๒๓ ต่อไปอีก ๕ ปี มีกรอบความคิดและเป้าหมายระบุไว้ค่อนข้าง ละเอียด ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเข้าใจจริง การควบคุมกำกับดูแลส่วนต่าง ๆ ก็จะเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ความสับสนหรือขัดแย้งกันเองน่าจะเกิดขึ้นไม่มากนัก

ความคิด สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนยุคใหม่

โดยภาพรวมแล้วเป็นผลผลิตที่สืบทอด และพัฒนาเพิ่มเติมจากลัทธิ มาร์กซิสต์ ความคิด เหมา เจ๋อตุง ทฤษฎี เต็ง เสี่ยวผิง วิสัยทัศน์การพัฒนา อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ คือความสำเร็จใหม่ในการปรับลัทธิมาร์กซิสต์-เลนิน ให้สอดคล้องกับสังคมนิยม ถือเป็นทฤษฎีว่าด้วยโลกทัศน์ วัตถุประสงค์วิภาษ ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนยุคใหม่

สี จิ้นผิง เสนอคิดเกี่ยวกับ “ความทันสมัยแบบจีน” สรุปได้ว่าเป็นการผสมผสานการขับเคลื่อนความทันสมัยภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นที่มุมมองระดับสากล ความทันสมัยแบบจีนประกอบด้วย ๕ ลักษณะ ดังนี้

๑. ความทันสมัยที่มีประชากรขนาดใหญ่
๒. ความทันสมัยที่ทุกคนมั่งคั่งด้วยกัน
๓. ความทันสมัยที่อารยธรรมวัตถุและอารยธรรมจิตวิญญาณ มีความกลมกลืนกัน
๔. ความทันสมัยที่มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล
๕. ความทันสมัยที่เดินบนเส้นทางของการพัฒนาอย่างสันติ

ข้อกำหนดที่สำคัญของความทันสมัยแบบจีน ประกอบด้วย ๙ ด้าน ดังนี้

๑. ยืนหยัดการนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน
๒. ยึดมั่นในลัทธิสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีน
๓. บรรลุการพัฒนาด้วยคุณภาพสูง
๔. พัฒนาด้วยขบวนการประชาธิปไตย
๕. สร้างโลกที่อุดมไปด้วยจิตวิญญาณรับใช้ประชาชน
๖. เพื่อบรรลุความมั่งคั่งด้วยกัน
๗. ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลของมนุษย์และธรรมชาติ

- ๘. สร้างสรรค์สังคมของมนุษยชาติที่มีชะตากรรมร่วมกัน
- ๙. สร้างอารยธรรมมนุษยชาติในรูปแบบใหม่

ทั้งนี้ ท่านผู้นำ สี จิ้นผิง ได้กล่าวย้ำไว้อย่างน่าสนใจว่าความทันสมัยแบบจีน การกิจอันดับหนึ่ง คือ การพัฒนาที่มีคุณภาพสูง เป้าหมายคือ ความมั่งคั่งด้วยกัน ความทันสมัยแบบจีน ไม่ได้เกิดจากการรุกราน สร้างอาณานิคม ไม่เดินทางไปสู่การเป็นเจ้าโลกเป็นความทันสมัยที่เดินบนเส้นทางการพัฒนาอย่างสันติ

ความมั่งคั่งด้วยกันยุคใหม่

การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนในปี ค.ศ.๑๙๒๑ มีวัตถุประสงค์หลักในการปลดปล่อยประเทศจีนจากระบบทุนนิยมสู่ระบบสังคมนิยมตามลัทธิมาร์กเลนิน เป้าหมายคือประชาชนมั่งคั่งด้วยกัน

ยุทธศาสตร์สู่ความมั่งคั่งครั้งที่ ๑ (๑๙๔๙ - ๑๙๗๙) อยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีชั้นนำลัทธิมาร์กซิสต์ และความคิด เหมา เจอตุง ยึดหลักการ “รีดคนรวย ให้คนจน” เน้นเฉลี่ยความมั่งคั่งเสมอหน้ากัน ใช้การจัดสรรปันส่วนเป็นหลัก สร้างความมั่งคั่งเป็นรอง ผลลัพธ์ที่ได้จริง คือ “การเฉลี่ยความยากจนอย่างเสมอหน้ากัน”

ยุทธศาสตร์สู่ความมั่งคั่งครั้งที่ ๒ (๑๙๘๐ - ๒๐๒๐)

มีรากฐานมาจากทฤษฎี เต็ง เสี่ยวผิง ยึดวิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ “สร้างคนรวย ช่วยคนจน” ใช้แนวคิดในการสร้างคนส่วนหนึ่งให้รวยก่อน แล้วค่อยช่วยส่วนอื่นให้รวยตาม เน้นการสร้าง ความมั่งคั่งเป็นหลัก การจัดสรรแบ่งปันเป็นรอง ผลลัพธ์ที่ได้ คือ เกิดสภาพ “รวยกระจุกจนกระจาย” ได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำนองเดียวกันกับยุทธศาสตร์สู่ความมั่งคั่งครั้งที่ ๑

ยุทธศาสตร์สู่ความมั่งคั่งครั้งที่ ๓ (๒๐๒๑ - ๒๐๓๕)

ยึด “ความคิด สี จิ้นผิง ว่าด้วยสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนยุคใหม่” เป็นแนวทาง มีหลักการสำคัญสามประการ ได้แก่

“รวยแล้วต้องแบ่งปัน”

“กำกับความรวย แบ่งปันคนจน”

“สร้างความมั่งคั่งที่มีคุณภาพ จัดสรรแบ่งปันตามขั้นตอน”

ทั้งนี้ เป้าหมายหลัก คือ “รวยมั่งจนมั่ง แต่ชนชั้นกลางต้องมากที่สุด”

ยุทธศาสตร์สู่ความมั่งคั่งในยุคปัจจุบันนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงความมั่งคั่งของประเทศจีนในบริบทใหม่ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำให้น้อยลง ในขณะที่เดียวกันต้องรักษาประสิทธิภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพและยั่งยืน

ความหมายของความมั่งคั่งด้วยกันในบริบทใหม่ คือ การเพิ่มความมั่งคั่งให้ใหญ่ขึ้น และจัดการแบ่งปันส่วนให้สมเหตุสมผล มาตรฐานการจัดสรรแบ่งปันต้องสอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาของสังคม ความมั่งคั่งด้วยกันต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ร่วมกันของประชาชนทุกคน ความมั่งคั่งด้วยกันเป็นผลจากการพัฒนาคุณภาพของสังคมร่วมกัน

ความมั่งคั่งด้วยกันในบริบทใหม่ของจีน ไม่ใช่ลัทธิเฉลี่ยความมั่งคั่งอย่างเสมอหน้าเท่าเทียมกันทุกคน ไม่ใช่ยุทธวิธีรีดความมั่งคั่งจากคนรวยมาเฉลี่ยให้คนจน ไม่ใช่กลยุทธ์เอาเปรียบคนรวยมาเลี้ยงคนจน ไม่ใช่นโยบายรัฐสวัสดิการแบบประเทศตะวันตก และไม่ใช่ว่าส่งเสริมให้คนจนขึ้นเถิดจึ่งที่หวังแต่รอความช่วยเหลือจากรัฐ แต่เป็นการมุ่งลดช่องว่างและลดความเหลื่อมล้ำในรูปแบบใหม่ระหว่างคนรวยกับคนจนให้แคบลง โดยทำอย่างสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับกาลเวลา ในสภาพที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยินดีและสามารถยอมรับได้ การลดช่องว่างมิใช่การกำจัดช่องว่างให้หมดไปจากสังคม เพียงแต่พยายามร่วมกันทำให้แคบลงโดยคนทุกหมู่เหล่า

ช่องว่างที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจนได้แก่ ช่องว่างความมั่งคั่งระหว่างภูมิภาค ช่องว่างความมั่งคั่งระหว่างเมืองและชนบท และช่องว่างความมั่งคั่งระหว่างคนรวยกับคนจนในสังคม

การจัดสรรแบ่งส่วนด้วยวิธีการแบบใหม่ ตามแนวคิดของ สี จิ้นผิง มีแนวทางกระจายความมั่งคั่ง ๓ รูปแบบ พอสรุปได้ดังนี้

การจัดสรรแบ่งปันความมั่งคั่งครั้งที่ ๑ เน้นประสิทธิภาพการสร้าง ความมั่งคั่งควบคู่ไปกับการแบ่งปันอย่างเที่ยงธรรม ตามความสามารถและ ประสิทธิภาพ โดยยึดกฎเกณฑ์ระบบเศรษฐกิจการตลาด

การจัดสรรแบ่งปันความมั่งคั่งครั้งที่ ๒ เน้นการแบ่งปันอย่างเที่ยงธรรม ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความมั่งคั่ง เป็นการจัดสรร แบ่งปันที่สมเหตุสมผลและเป็นธรรม ด้วยการกำกับดูแลและสนับสนุน โดยนโยบาย กฎหมาย และมาตรการทางภาษีของรัฐ ทำลายธุรกิจสีดํา ตามล่าธุรกิจสีเทา และส่งเสริมธุรกิจสีขาว ป้องกันและปราบปรามพฤติกรรม ที่ทำลายระบบเศรษฐกิจและการตลาดที่สมบูรณ์

พฤติกรรมที่แสดงความมั่งคั่งด้วยวิธีที่ผิดกฎหมายและผิดศีลธรรม พฤติกรรมใช้อำนาจผูกขาดกีดกันคู่แข่งทางธุรกิจ พฤติกรรมที่ใช้อำนาจผูกขาดเอารัดเอาเปรียบผู้ใช้แรงงานและผู้บริโภค รวมทั้งให้การคุ้มครองทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายและสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชน

การจัดสรรแบ่งปันความมั่งคั่งครั้งที่ ๓ เน้นคุณธรรมและความ สมครใจ เป็นการแบ่งด้วยจิตสำนึกมโนธรรมของปัญญาชนที่มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม โดยมาตรการสนับสนุนและจูงใจจากรัฐ

เป้าหมายการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในรูปแบบใหม่ สี จิ้นผิง และพรรคคอมมิวนิสต์จีน กำหนดไว้ว่า เมื่อถึงปี ค.ศ.๒๐๓๕ จะสามารถเพิ่ม จำนวนผู้มีรายได้ปานกลางจาก ๔๐๐ ล้านคนในปัจจุบันเป็น ๘๐๐ ล้านคน

ลดจำนวนผู้มีรายได้น้อยจาก ๖๐๐ ล้านคน ลงเหลือ ๓๐๐ ล้านคน อำนาจบริโภคในประเทศจะเป็นศักยภาพที่มหาศาล รายการผลักดันระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในอย่างมีประสิทธิภาพ GDP ต่อหัวของคนจีนจะสูงขึ้น ๒๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ GDP ของประเทศจีนจะสูงถึง ๓๐ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะทำให้จีนเข้าสู่กลุ่มประเทศพัฒนาปานกลางที่มีรายได้สูงในโลก

สามยุทธศาสตร์สำคัญในการบริหารและพัฒนาประเทศ

ผู้นำจีนคนปัจจุบันและพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ถือว่าเป็นหัวใจในการนำพาประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองและความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้รวม ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์สร้างความรุ่งเรืองเรื่องชาติและวิทยาศาสตร์และการศึกษา
๒. ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งให้ชาติด้วยการสร้างคุณภาพคน
๓. ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการใช้นวัตกรรมเร่งการพัฒนา

โดยคณะผู้บริหารประเทศมีความเห็นร่วมกันว่า เจ็อนไขสำคัญในการสร้างสังคมนิยมสมัยใหม่ตามแบบฉบับของจีน ให้มีความสมบูรณ์รอบด้าน ต้องตระหนักชัดว่าวิทยาศาสตร์เป็นพลังการผลิตที่สำคัญอันดับแรก ความสามารถของคนคือทรัพยากรที่สำคัญอันดับแรก และนวัตกรรมเป็นตัวเร่งการพัฒนาที่สำคัญอันดับแรก การทุ่มงบประมาณเพื่อการวิจัยด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีนับเป็นภารกิจสำคัญของรัฐบาล นวัตกรรมทางเทคโนโลยีจะเป็นแรงผลักดันระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญและอย่างก้าวกระโดด

ความมั่นคงในรูปแบบใหม่

ในมุมมองของจีนยุคปัจจุบัน มีความเห็นว่า ความมั่นคงด้านอาหารเป็นรากฐานความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงด้านพลังงานเป็นจุดตายของ

ความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงด้านห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่อุตสาหกรรม เป็นส่วนสำคัญของความมั่นคงของชาติและความมั่นคงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสาระสำคัญของความมั่นคงของชาติ จำเป็นต้องสร้างเสริมและรักษา ความมั่นคงทั้งสี่ด้านนี้ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

นโยบายการต่างประเทศของจีนยุคใหม่

จีนตระหนักดีว่าปัจจุบันโลกกำลังเปลี่ยนแปลง เวลากำลังเปลี่ยน ผ่าน และประวัติศาสตร์กำลังเปลี่ยนยุค ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จึงปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการต่างประเทศจาก “ยุทธวิธีซ่อนคมในฝัก” สู่ “การแสดงบทบาทของประเทศใหญ่” มีบทบาทในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลกมากขึ้น ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลงของมนุษย์และธรรมชาติ สร้างสรรค์สังคมของมนุษยชาติที่มีชะตากรรมร่วมกัน รวมทั้ง มีบทบาทร่วมสร้างอารยธรรมมนุษยชาติในรูปแบบใหม่

ประเทศจีนจะต้องเปลี่ยนผ่านจากการตั้งรับสู่การรุกแสดงบทบาท การนำชัดเจนขึ้นและต้องมีอิสระในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง โดยจะไม่ยอมรับระเบียบโลกแบบสหรัฐอเมริกา ไม่แสดงความเป็นเจ้าเหนือชาติอื่น และจะไม่มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุกราน ยินหยัดคัดค้านการเป็นเจ้าทุกรูปแบบ คัดค้านการใช้อำนาจการเมืองที่เหนือกว่าข่มเหงผู้ที่ย่อยกว่า คัดค้านความคิดสงครามเย็น การแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น รวมทั้งยืนหยัดคัดค้านการปฏิบัติสองมาตรฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา

การเติบโตอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ของจีน สร้างความกดดันให้แก่สหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นทุกที ความรู้สึกว่าเป็นเพียงมหาอำนาจเดียวมาอย่างยาวนาน กำลังถูกท้าทายและสร้างความกังวลให้สหรัฐอเมริกาอย่างยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ จึงพยายามหาทางสกัดและขัดขวางความเจริญของจีน

ด้วยวิธีต่าง ๆ อาทิ การสร้างแนวร่วมใหม่ ๆ เพื่อปิดล้อมจีนการทำสงครามการค้า และสงครามสกัดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของจีน รวมทั้งการยังอยู่ด้วยวิธีต่าง ๆ ด้วยการเคลื่อนไหวทางทหารในพื้นที่ซึ่งจีนมีความขัดแย้งกับชาติอื่น ๆ เช่น ในช่องแคบไต้หวันและทะเลจีนใต้

จีนรู้เท่าทันพฤติกรรมและเจตนาของสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างดี แต่พยายามใช้ความอดทนเพื่อไม่ให้ความขัดแย้งขยายตัว ตอบโต้เท่าที่จำเป็นและเห็นว่าเหมาะสม แต่ก็ไม่ประมาทเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญหน้าตลอดเวลา ถ้าไม่มีทางเลือกด้วยการเสริมสร้างพลังอำนาจทางทหารรวมทั้งด้านเศรษฐกิจของตนให้มีความเข้มแข็ง ทัดเทียม กับชาติที่อาจเป็นศัตรูกันอย่างเปิดเผยได้ในอนาคตอันใกล้ โดยต่างฝ่ายต่างตระหนักดีว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ไม่มีวันที่จะกลับไปเหมือนเดิมได้อีก

ที่นำเสนอมาทั้งหมดนี้ คงช่วยให้เห็นภาพชัดเจนในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้านพอสมควร เกี่ยวกับก้าวต่อไปของจีน ภายใต้การนำสมัยที่ ๓ ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง

บรรณานุกรม

การบรรยายพิเศษ เรื่องแกะรอยพญามังกร สี จิ้นผิง โดยศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิบูลย์ ตั้งกิตติธนากร
เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ณ โรงแรมซาเทรียม ริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ
หนังสือเรื่อง Amidst the New World Order ไทยในระเบียบโลกใหม่เขียนโดย รศ.ดร.นิติ ศรีแสงนาม